

TISZTELT HÖLGYEIM ÉS URAIM!

Kedves Kollégák!

Igen nagy tisztelettel és szeretettel üdvözlöm Önöket az építész szakma képviselőjében, valamint a vendéglátó város, a "kéményes" Kecskemét polgáraként.

Negyedik alkalommal állok itt Önök előtt, hogy a gyakorló építész szemével érzékeltessem a kéményekkel kapcsolatos építészeti problémákat, a szakmaközi együttműködés nehézségeit és esetenként javaslatot is tettem a napi gyakorlati munka javítására.

Az első konferencián, igazodva a mottóként választott "senki földje a kémény!" irónikus mondathoz, némi ostorozó derűvel mutattam be az építészek nem éppen példaértékű hozzáállását a kémények tervezéséhez.

A második konferencián az egyes szakterületek akadozó együttműködésének hibáira próbáltam rávilágítani, kihangsúlyozva a közös szakmai felelősséget és a szemléletformálás időszerű szükségességét.

A két évvel ezelőtti összejuvételén, amelyet magam részéről már hatyúdálnak szántam, az új szabályozások bevezetésével kapcsolatos kérdéseket érintettem.

Mindhárom előadás befejező szakaszában elhangzott néhány javaslat, kérdés és enyhe bírálat a napi gyakorlat javítása érdekében.

Úgy ítélem meg, hogy elméleti és szabályozási síkon a kéményes ügyek előbbre haladtak, a mindennapi munka azonban továbbra is nehézségekkel terhelt, s így ma erről szeretnék szólni, természetesen nem tudományos alapossággal, hanem "mezei" építészként.

Ezt azért hangsúlyozom ki, mert amikor megpillantottam a meghívót, rádöbentem arra, hogy mit keresek én a súlyos szakmai problémákat boncolgató szaktekintélyek között, kicsinyesnek tűnő, irónikus építészeti gondjaimmal, s főként a kereskedelmi TV-k szóhasználata szerint, fő műsoridőben!

Enyhítette a szorongást az a tény, hogy felfedeztem az I. Konferencia "senki földje" hangnemében jelzett előadásokat a következő címekkel:

- A gyűjtőkémény, mint rút kiskacsa
- Behálózva
- Ha "gáz van"...!?

Megnyugodtam, mivel láttam, hogy nem leszek egyedül az általam választott korábbi hangnemben, s így remélem nem veszik rossz néven!

Néhány héttel ezelőtt, amikor DR. CHAPPON MIKLÓS nagykövetségént Jakus István kollégám szervezőként sarokba szorított és azonnal címet kért nehezen vállalt előadásomhoz, zavarba kerültem.

Zavarba kerültem, mert miként lehet összefoglalni frappánsan a napi egyeztetések, ügyintézés és bosszúságok színes csokrát úgy hogy szlengesen kifejezve "üssön" is!

Ekkor vágtam rá első ötletként, hogy az egykori senki földjét is figyelembe véve legyen a cím a következő: "Aknamezön virágzik a kémény!"

A képletes cím tartalmi alapja az, hogy a jó kéményhez vezető utak erősen - sűrűn aknásítottak szabványokkal, rendeletekkel, végrehajtási utasításokkal, lokális szabályozásokkal, az engedélyezési folyamat gyakorlatának kuszaságával, eltérő értelmezésekkel, tájékozatlansággal és indokolatlan időrablással.

Tévedés ne essék! Nem az a baj, hogy a területen sok az akna! Legyen is, mert csak ezek kiiktatásával lesz jó, gazdaságos és netán szép is a kémény!

De nagyon jó lenne, ha a telepítési kódot a közreműködők egységesen ismernék, és így könnyebben, biztonságosabban, s ami a legfontosabb eredményesen közlekedhetnének a szépen virágzó kémény felé.

Az aknák némelyikéről a későbbiekben szólni fogok.

A cím erősnek tűnt, s néhány óra múlva telefonon módosítottam a "LABIRINTUS közepén a kémény!" változatra.

Első hallásra lágyabbnak tűnik, de ha mélyebben elemezzük a labirintus jelentését ugyanoda jutunk, mint az aknamező által, azaz magunk építjük fel az akadályokat és a bonyolult helyes utat.

Bizonyára mindenki előtt ismert, hogy a labirintus más néven ÚTVESZÍTŐ, melyek közül a leghíresebb a krétai, amelyet DAIDALOSZ építtetett és ehhez kapcsolódik a MINÓTAURUSZI-legenda. A legenda szerint MÍNOSZ krétai király lánya beleszeretett az athéni hősbe THÉSZEUSZBA, s egy gombolyag fonállal segítette, hogy kimeneküljön a labirintusból miután megölte a félig bika, félig ember szörnyet MINÓTAURUSZT.

Ezért a fonálért jöttem!, azonban mi építészek nem menekülni akarunk a labirintusból, hanem a fonál mentén szeretnénk hozzájutni a tudáshoz és elérni a közepén lévő jó kéményt!

Gondolom itt lenne az ideje annak, hogy a cím magyarázatától és az ókorból visszatérjek a mindennapokhoz és szeretett témánkhoz a kémények jobbá tételéhez.

A 2004. évi konferencián próbáltam prognosztizálni az új GMBSZ és a zárt égésterű tüzelőberendezések térhódításának határait az építészeti tervezés napi gyakorlatára.

Felvázoltam a várható kedvező és negatív hatásokat. Bár a mostani visszatekintés még nem támaszkodhat nagy távlatra, azonban kimondható, hogy nem tévedtem sokat.

A kedvező hatások között megemlíthető, hogy a funkcionális, alaprajzi tervezés könnyebbé vált a zárt égésterű kazánok preferálásával, a kéménytestek elmaradása kevesebb gondot okoz épületen belül, s a tetőn kívül egyaránt, a légbevezető szerkezetek szükségességét már nem "tervező úri huncutságnak" tekintik, az építész - épületgépész együttműködés a speciális és megkövetelt előírások kielégítése által egyre inkább kikerülhetlenné válik ..... és folytathatnám a sort tovább!

Kijelenthető, hogy a kedvező jelek igazolják a kémények körüli szabályozások elveinek helyességét és az alaposabb tervezői munka szükségességét, a füstgázok okozta vészhelyzetek elkerülésére.

Egy ókori latin mondás szerint:

"HÁROM a vész otthon: rossz asszony, a füst és a beázás!"

Egyet nevezetesen a füstöt lassan közösen kiszorítjuk, a beázás kiszorítására szigetelési szakmában partnert keresünk, a harmadik vész kiszorítását fakultatív feladatként a lakókra bízuk!

Azonban, mielőtt azt gondolnánk, hogy minden rendben, visszatérnék a negatív hatásokra, azokra amelyek megkeserítik az építész életét, s ezt így érezzük, még akkor is, ha a szabályok szükségességét nem vitatjuk.

A harmadik konferencián ezt a kérdést így vízionáltam az égéstermék elvezetők ügyében:

"Magam előtt látom, hogy az épületekből a legváratlanabb helyeken bújnak ki csövecskék mint almából a kukacok, amely jelenség lehet festőien érdekes is, mint HUNDERTWASSER mester házáin, de azért sok jóra ne számítsunk!"

továbbá:

"Az építészek homlokzatképzési szabadságát bizonyos mértékig korlátozni fogja az új törvény és a végrehajtási rendelet, mert....."

A vízió valósággá vált, s az építészek számára egyre nyilvánvalóbb lett, hogy a funkcionális alakítás szabadságának nagy ára van a homlokzatképzés tekintetében, mert a szigorú, minden részletre kiterjedő szabályozás révén már nem ott jönnek ki a kis csövecskék ahol mi szeretnénk, hanem ott, ahol a GMBSZ engedi.

A szabályzat bőséges, magyarázó ábrái alapján ma már egyértelmű, hogy jelentősen át kell programozni az építészek tervezési gyakorlatát, mert néhol már a "nyúl viszi a puskát", azaz a GMBSZ már meg is tervezte a homlokzatot, s ennek visszahatásaként az alaprajzi elrendezést is át kell formálni.

Nem vitatom a szabályozást, még a néhol megjelenő túlbuzgó passzusokat sem bírálom, csak azt szeretném érzékeltetni, hogy a néha idegessé váló építésznek akad gondja az alkotási szabadság keresése közben bőséggel.

Érzékeltetném egy példával, természetesen kémény és égéstermék elvezető jelenlétével:

Karakteres belvárosi utcában, patinás polgárházak szomszédságában tervezendő háznak harmonikusan, az építészeti értékekhez alkalmazkodóan és maiságot tükröződve kellene beilleszkedni az utcaképhez.

Az építészeti szándék nemes és példaértékű, amelyhez azonban van néhány szava a működés technikai hátterét biztosító szolgáltatóknak, a szabványoknak, az engedélyezőknek, minősítőknak és a tűzoltóknak egyaránt.

Az áramszolgáltató a leolvasó kényelme érdekében ládikót kér a homlokzatra, lehetőleg szemmagasságban, a gázszolgáltató csinosabbnak vélt szürke műanyag dobozt helyez el órája számára, a homlokzati felületeken égéstermék elvezetők és légutánpótlás bevezetők sorakoznak katonás rendben távol tartva maguktól mindent, a tetőn néhány szabályosan kialakított kéményttest biztosítja a tartalékfűtés meglétét, természetesen tetőkibúvóval és rövid, csinosan kialakított kéményseprő járdával, a látványon a koronát a hosszan kigyózó villámhárító és a műholdas vételt szolgáló nagy fehér palacsintasütő teszi fel az épületre.

Ezek után úgy érezzük, hogy az építész mozgásteret a végletekig beszűkült, s ebből már harmonikusan illeszkedő épület nem lesz, mivel a szigorú és gyenge indoklású talajon álló kötöttségek révén a technika határozta meg az építészeti koncepció lényegét, nevezetesen a kínkeserjves alkalmazkodást.

Ismét kijelentem: nem a szabályozással van bajunk, hanem a mi-kéntjével, s azzal, hogy jónéhány helyen csak a szűken értelmezett épületgépészeti szakmai szempontok érvényesülnek.

Ha minden kötöttséget elfogadva, kiutakat nem keresve terveznénk az épületeket akkor eljuthatunk oda, hogy a "mi a ház?" kérdésre így válaszol a kérdezt: "a ház a működést biztosító technika háza!"

Ezzel kapcsolatban két kérdés:

- A nyugat-európai belvárosokban miért nincsenek a homlokzati falakban gáz- és villanyórák?
- A világhíres Loire-völgyi kastélyok tisztítást igen-csak igénylő öles kéményei körül miért nem látok járda és kibúvó erdőt?

Ha ezekre válaszolunk, akkor két igazságra lelhetünk.

Az egyik az, hogy biztos ügyesebbek voltak eleink és nyugaton praktizáló kollégáink. A másiknál pedig arra gyanakszom, hogy értelmetlenül szigorú, hatalmi pozícióban szakmailag önző és speciális helyzeteket nem toleráló a szabályozás még akkor sem, ha bizonyos u.n. "ellenintézkedésekkel" a biztonság megmarad.

Jónéhány kollégám és a magam nevében is mondhatom, hogy füstölgéseink csak fellángolások.

Tudjuk, hogy a megoldás a kreatív alkalmazkodásban, a speciálisan felkészült társtervezői együttműködésben és a "kényes" kérdésekben lefolytatandó hatósági konzultációk eredményeiben leledzik.

Ezen hozzáállásnak valószínű az építész társadalom zöménél az lehet az alapja, hogy ha nem is ismerik, de érzik azt az igazságot, amelyet BÖRVENDÉG BÉLA Kossuth-díjas építész fogalmazott meg, s így hangzik:

-. .... Jó és használható házat csinálni!
Ez az építész erkölcsi kötelessége!
Az építőművészet csak a boldogságos ráadás!"

A bevezetőben említettem, hogy szólni fogok azokról a bizonyos kéményes "aknákról", amelyek a legváratlanabb pillanatokban robbannak és akadályozzák a napi munkát.

Az előzetes kéményvizsgálati szakvélemény beszerzése az építészek számára ma már embert próbáló feladattá vált, főként akkor, ha valamilyen ok folytán kimerészkedik jól ismert vadászterületéről, onnan ahol már ismeri a labirintust, s a biztonság kedvéért még Ariadné gombolyag is lapul a zsebében.

Az ismeretlen terep a következő meglepetéseket tartalmazza:

- Fel kell deríteni, küzdelmes kereséssel, hogy ki az illetékes szakvélemény ügyben a tervezési területen, továbbá hol és hogyan érhető el.
- Miután ez kiderül, az első kapcsolatfelvétel során az is világossá válik, hogy ott más a követelményrendszer a benyújtott dokumentumok tekintetében, mint "otthon".

PÉLDÁUL: = Az adatlap teljesen más.

- = A benyújtandó dokumentáció példányszáma és tartalma szintén más.
- = A szakvélemény készítésének díját van ahol előre, a beadáskor kell csekken befizetni, van ahol a végén készpénzben.
- = Kisebb települések esetében közlik, hogy a három kéményből csak egyre van jogosultságuk, a másik kettőt a kazán teljesítménye miatt a nagybetűs Központba kell küldeni a fővárosba.
- = A KÜZPONT elérhetősége után ismét telefon, amely beszélgetésből kiderül, hogy az adatlap ugyan azonos, de speciális m=1:200, m=1:500 léptékű helyszínrajzot kell mellékelni a 100 méteren belüli épületek tetőidomának és magasságuk feltüntetésével.

= A speciális helyszínrajzos dokumentáció és a befizetési csekk után indul, majd 3 hónap múltán az érdeklődésre közlik, hogy nincs a kért akta.

Egy-két nap múlva előkerül, 1 hónap múlva megérkezik.

= Ismételt telefon azzal a kéréssel, hogy a csekről küldjenek számlát, 2 hét múlva az is megérkezik.

"Otthon" és idegenben is jönnek meglepetések:

- Váratlanul közlik, hogy máától kezdve csak méretezéssel igazolt kéményeket tartalmazó dokumentációt fogadnak be.
- A zárt égésterű kazánok égéstermék elvezetőit egyik településen kéményként véleményezik, a másik településen nem.
- Az I. fokú építésügyi hatóságok némelyike visszaküldi hiánypótlásra, kémény szakvélemény beszerzésére a tervet, az egyébként kéménynek nem minősülő égéstermék elvezető szakvéleményének hiánya miatt.
- A szakvéleményre ezen előfutamok során békésen várakozva egyszer csak hiánypótlási felhívás érkezik valamilyen formában, amelyben közlik, hogy lemaradt a kibúvó és a kéményseprő járda! Az a kibúvó és járda, amelyet egyik helyen kérnek a másik helyen nem!

Ezen ámokfutások ismeretében ismételten kérem a Tisztelt Konferencia ajánlásait összeállító kollégákat, hogy nyomatékosan fogalmazzák meg azt az országosnak tekinthető igényt, hogy az előzetes szakvéleményezési eljárás lefolytatását egységesíteni kell, mert ez a folyamatban érintett minden résztvevőnek alapvető érdeke.

Javasolom hogy egy munkabizottság készítsen elő javaslatot az egységes gyakorlat bevezetésére. Ezen munkabizottságban legyen: épületgépész, speciális kéményes szakember, építész, a szakvéleményezők képviselője, az építéshatósági szempontokat képviselő kolléga és még azok, akik részvételét fontosnak látják.

Megvalósulhatna az az építész álom, hogy a MAGYAR Építész-kamarához eljuttatott "kéményes kiskátét" a Kamara terítene a tervezők felé, s amelyet fellapozva fellelhetnénk a felvázolt engedélyezési folyamatot, az egységesített adatlapot, az egyes területek illetékeseit címekkel, telefonszámokkal, a benyújtandó tervdokumentációk tartalmi követelményeit, a szakvélemények díjazási tarifáit, a fizetési módokat és egy-egy terület bírálójának speciális igényeit.

Ezen javaslatot hat évvel ezelőtt is kifejtettem, jóllehet akkor más történésekkel indokoltam az egységesítés szükségességét, s azóta vártam, vártuk a történéseket.

Úgy gondolom hogy Önök sokkal racionálisabb gondolkodásúak mint mi, néha szertelenkedő építészek, így ne essenek abba a hibába, amelyet mi számtalanszor elkövettünk.

Nevezetesen azt, hogy hasonló tanácskozásaink mérlegét őszintén egymás között a következő mondattal vontuk meg:

Szép volt, jó volt, találkoztunk, kitöröltük egymás szeméből a könnyet, de "kézzel fogható" eredmény nem történt.

A Kéménykonferenciák eredményessége a résztvevők számára, s így számomra is nyilvánvaló tény, de az egész építész társadalom nevében nagyon kérem, hogy valami történjen az általam felvetett kérdések ügyében is!

Lehetséges, hogy ebben az ügyben nyitott kapukat döngetek, mivel a programban szerepel egy előadás amely érinti ezt a kérdést, nevezetesen LEIKAUF TIBOR ÚR tájékoztatást ad "A Kéményseprő közszolgáltatások tervezett jogi szabályozásáról".

Lehetséges, hogy az általam felvetett kérdés alapos kidolgozás után beépülhet a szabályozásba, legalább is reménykedem!

Cserébe, belülről jövő szakmai meggyőződéssel, kollégáim körében minden fórumon és a napi munkában is fennen hirdetem szakmai együttműködésünk szükségességét, a kéményes konzultáció tervezési folyamatba történő beillesztésének gyakorlati hasznát, a specialisták szakmai munkájának díjazását és elismerését, valamint azt, hogy az ismert sláger szövege szerint ez már: "egyedül nem megy!", csak közös munkával, Önökkel.

Ehhez a munkához kívánok Önöknek tovább erősödő hitet és lelkesedést, valamint erőt, egészséget, s mindezek eredményeként látványos sikereket a kémények jobbításában.

Köszönöm a figyelmet!

FARKAS GÁBOR OLA.
építész